

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.411.002.03.2022

Pan
Rafał Mathiak
Wójt Gminy Klembów
ul. Gen. F. Żymirskiego 38
05-205 Klembów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/002 - Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Klembowie ul. Gen. F. Żymirskiego 38, 05-205 Klembów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Mathiak, Wójt Gminy od 22 listopada 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników określonych ustawą z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontroler	Artur Witek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/24/2022 z 5 września 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-2)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie realizację przez Gminę Klembów zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników określonych ustawą z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników ³ . Gmina Klembów nie zrealizowała zadania należącego do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, polegającego na wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników produktami rolnymi lub spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytworzonymi we własnym gospodarstwie rolnym.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Rada Gminy Klembów nie podjęła uchwały o wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników w piątki i soboty uzasadniając to tym, że na terenie gminy nie funkcjonuje żadne targowisko czy też miejsce, w którym pojawialiby się lokalni sprzedawcy ze swoimi produktami rolnymi. Wójt Gminy Klembów nie przygotował i nie przedłożył Radzie Gminy Klembów projektu uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników w piątki i soboty wskazując, że w Gminie Klembów nie ma tradycji związanej z targowiskiem (rynkem), a mieszkańcy Gminy Klembów korzystają z targowisk znajdujących się w sąsiednich gminach tj. w Radzyminie, Wołominie i w Tłuszczu.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2021 r. poz. 2290.

Niewykonanie ustawowego obowiązku ze względu na fakt, że na terenie sąsiednich gmin funkcjonują targowiska i cieszą się dobrą opinią i popularnością wśród mieszkańców Gminy Klembów, nie zwalnia Gminy z obowiązku wyznaczenia takiego miejsca na terenie własnej gminy, z uwagi na brak jakichkolwiek odstępstw ustawowych w zakresie realizacji tego obowiązku. Nawet najlepiej zorganizowane targowisko w sąsiedniej gminie nie wyłącza obowiązku wyznaczenia miejsca do handlu na terenie własnej gminy, tym bardziej, że z wyznaczeniem miejsca do handlu wiąże się ustawowe zwolnienie z uiszczania opłaty targowej przez rolników i ich domowników produktami rolnymi lub spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytworzonymi w gospodarstwie rolnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

Opis stanu faktycznego

Z dniem 1 stycznia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. W art. 3 ust. 1 ww. ustawy przewidziano obowiązek wyznaczenia przez radę gminy w drodze uchwały miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

Wyznaczenie przedmiotowego miejsca, zgodnie z art. 6 ww. ustawy należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Stwierdzone nieprawidłowości

Gmina Klembów do dnia zakończenia kontroli NIK nie zrealizowała zadania należącego do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, polegającego na wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników produktami rolnymi lub spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytworzonymi we własnym gospodarstwie rolnym. Ponadto, od dnia wejścia w życie ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników Gmina Klembów nie podejmowała żadnych działań w zakresie realizacji ustawowego obowiązku.

Rada Gminy Klembów nie podjęła uchwały w powyższym zakresie gdyż, jak wyjaśnił Przewodniczący Rady Gminy: „to Wójt Gminy jest organem wykonawczym gminy i jest odpowiedzialny m.in. za przygotowanie projektów uchwał.” Jednocześnie Przewodniczący Rady Gminy Klembów podkreślił, że do Rady Gminy nie wpłynęły wnioski w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty dla rolników i ich domowników. Wójt Gminy Rafał Mathiak wyjaśnił, że Rada Gminy nie podjęła uchwały o wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników z uwagi na fakt, że na terenie Gminy nigdy nie funkcjonowało i nie funkcjonuje żadne targowisko, czy też tradycyjne miejsce gdzie pojawialiby się sprzedawcy ze swoimi artykułami. Podkreślił, że nie ma tradycji związanej z targowiskiem (rynkem), a wynika to z tego, że „od zawsze” mieszkańcy Gminy Klembów korzystali z targowisk z długoletnią tradycją w sąsiednich gminach tj. w Radzyminie, Wołominie oraz Tłuszczu.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Zdaniem Wójta wyznaczenie miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników nie przyczyni się do promocji lokalnej społeczności (Koła Gospodyń Wiejskich, agroturystyka). Jak wyjaśnił Wójt: „wynika to z tego, że w gminie Klembów nie ma gospodarstw agroturystycznych, jak i tradycji handlu produktami rolnymi (np. owocami, warzywami) w określonych miejscach o charakterze targowiska. Miejscem promocji działalności Kół Gospodyń Wiejskich są imprezy gminne np. Dożynki, Wianki, Festyny Sołeckie. Ponadto, cyklicznie, raz w roku w Klembowie organizujemy Jarmark Produktów Lokalnych, na którym lokalni producenci, sołectwa, koła gospodyń wiejskich mogą prezentować swoje wyroby.”

(akta kontroli str. 6-16)

Wójt Gminy Rafał Mathiak podkreślił, że: „jako Wójt Gminy mam ciągły kontakt z mieszkańcami Gminy. Przynajmniej raz w roku przeprowadzam zebrania sołeckie w każdej miejscowości (minimum 17 zebrań/rok). Przynajmniej raz na kwartał odbywam narady z sołtysami. Co poniedziałek przyjmuję interesantów. Jestem aktywnym użytkownikiem mediów społecznościowych, gdzie często odpowiadam na pytania.” Wójt wyjaśniając powody, dla których Gmina nie podejmowała żadnych działań w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu dla rolników zaznaczył, że „co prawda jesteśmy gminą wiejską, ale trudno spotkać na naszym terenie rolnika, który utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa, a dodatkowo prowadzi sprzedaż swoich produktów.”

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że ułatwienia w handlu przewidziane ww. ustawą dotyczą wszystkich rolników i ich domowników, którzy handlują produktami lub wyrobami wytworzonymi we własnym gospodarstwie rolnym, bez względu na to, czy ich wyłącznym źródłem utrzymania jest rolnictwo. Dopiero na skutek kontroli NIK, podjęto działania zmierzające do wypełnienia ustawowego obowiązku wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu. Ponadto, NIK zauważa, że Gmina Klembów jest gminą wiejską. W 2021 r. na terenie Gminy Klembów było 1 632 podatników podatku rolnego w posiadaniu, których było 5 352,7 ha użytków rolnych, spośród których tylko 148 podatników (9%) posiadających 1 311ha użytków rolnych (24,5%) złożyło wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego.

(akta kontroli str. 20-39, 72-87)

W badanym okresie Rada Gminy ani Komisja Rolnictwa, Zaopatrzenia Ludności, Gospodarki Wodnej, Drobnej Wytwórczości i Ochrony Środowiska oraz Zebrania Wiejskie Sołectw nie podejmowały i nie rozpatrywały spraw dotyczących prowadzenia handlu przez rolników na terenie Gminy Klembów. Ponadto w rejestrze spraw w Urzędzie Gminy w Klembowie nie odnotowano również skarg i wniosków w tym zakresie.

(akta kontroli str. 91-134)

Wójt wyjaśnił, że projekt uchwały przedłożony zostanie Radzie Gminy w IV kwartale 2022 r., podkreślając przy tym, że: „na obecną chwilę nie przewidujemy poniesienia dodatkowych kosztów na wyznaczenie miejsca. W sytuacji braku zainteresowania rolników prowadzeniem takiego handlu wydatkowanie środków z budżetu Gminy byłoby niecelowe i niegospodarne.” Przewodniczący Rady Gminy i Wójt wyjaśnił, że Gmina w projekcie uchwały wskaże teren przyległy do parkingu Urzędu Gminy.

Zdaniem NIK, niewyznaczenie miejsca do handlu stanowi barierę dla rolników i ich domowników w handlu własnymi produktami bądź wyrobami, tym bardziej, że handel na wyznaczonym miejscu, w trybie ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników jest zwolniony z opłaty targowej (art. 7 ustawy).

(akta kontroli str. 6-16)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Wyznaczenie miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników jako zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym.
2. Uchwalenie regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na wyznaczonych miejscach, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 6 października 2022 r.

Kontroler
Artur Witek
Główny specjalista kp.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

/-/